

'Edebiyata yatırım değil baskı yapıldı'

■ Roman kahramanınız bu kez bir yazar. "Tüm iyi edebiyat okurlarıyla kendimi uzaktan akraba hissederim" diyor. Bunun bir gerçekliği de var öyle değil mi?

Ümran AVCI
uavci@higazetesi.com.tr
0212 313 67 85

Edebiyat, insanları birbirine bağlayan en önemli sanat. Bir başkasının ne düşündüğünü, nasıl yaşadığını, deneyimlerini içeriden ve samimiyetle keşfetmemizi sağlar. Bence edebiyat insanlığın yarattığı bir üst dildir. Bu dilde konuşan Cervantes ile Kafka veya Akutagawa ile Tanpınar rahatlıkla anlaşılabilirler. Elbette okurları da...

■ Romanda "projeci yazarlara" yönelik bir eleştiri var. "Her türlü sorun için kitap yazılır. Bir ölçü aşk, iki ölçü toplumsallık, yarım ölçü muhalefet, bolca mistisizm..." Bu biraz da sizin iç sesinizin yansıması diyebilir miyiz?

Bu eleştiri ticari edebiyat diye de adlandırılan edebiyat sektörüne... Yüzeysel olmalarının ötesinde son derece ideolojik yansımaları olduğunu düşünüyorum. Bu tür kitapların ucuz ve kolay çözümleri aslında insanların gözlerinin içine baka baka söylenen yalanlardan ibaret. Edebiyatçı politikacılar gibi çözümler sunmaz, sorular sorar, tekinsizlikleri işaret eder. İdeolojik olan net bir dünya sunarken bize, modern sanat netlik ayarımızı

Romanlarında rüya ile uyanıklık, gerçek ile kurmacayı harmanlayıp okuru aklın dehlizlerinde dolaştıran **Murat Gülsoy**, "Baba, Oğul ve Kutsal Roman" da bir yazarın başından geçenleri anlatıyor. Yeni romanıyla ilgili sorularımızı yanıtlayan Gülsoy, ticari edebiyatı ve "projeci" yazarları eleştirdi, Türkiye'de edebiyata yıllarca yatırım değil baskı yapıldığını belirtti

bozar. Huzurumuzu kaçıırır. Huzur veren şey sadece ideolojidir. Ticari edebiyat da okurlara bu huzuru eğlenceli bir şekilde satmaktan başka bir şey yapmaz.

'ÖZGÜR DÜŞÜNCE OLMADAN GERÇEK SANAT OLAMAZ'

■ Yine yeni yazarlara ve kitaplara yönelik bir ironi göze çarpıyor romanda. GDO'lu ürünlere benzetiliyor ve bir örnek olmalarından dem vuruluyor...

Edebiyat bir sektör haline geliyor. Bu yaşanan çağın bir gerçeği. Her geçen yıl basılan kitap sayısı artıyor. Aslında bu mutluluk verici bir gelişme. Artık okur var ve kitap talep ediyor. Ancak aynı hızda yazar çıkmıyor. Biz bu coğrafyada edebiyata, yazara yatırım değil baskı yaptık yıllarca. Bakın, bir yazar dünyadaki en önemli edebiyat ödülünü kazanıyor ve kendi ülkesinde korumayla gezmek zorunda kalıyor. Akıl alacak iş mi? Özgür düşünce olmadan gerçek sanat olamaz. Böyle bir atmosferde yaşadığımız için

ortaya çıkan yazarlar da bizi sarsacak yapıtlar koyamıyorlar ortaya. Daha somut bir örnek vereyim... Örneğin, üniversitenin bulunduğu bir mahalleye yaklaşıp çevrede kültüre dair izlerin çoğalmasını beklersiniz: Başka yerlerde bulunmayan kitapları satan kitapçılar, farklı müzikler dinlenen kafeler, küçük tiyatrolar karşınıza çıkacak diye beklersiniz. Gençliğin entelektüel enerjisini farklı mecralarda nasıl üretime dönüştürdüğünü görmeyi beklersiniz. Bizim şehrimizdeki üniversitelerin çevreleri ise fotokopilerle sarıdır sadece.

■ Roman kahramanı yazar, "Yazmakta olduğum romandan söz

edersem heyecanımı yitireceğime dair çok eski bir inancım var" diyor. Sizin de var mı böyle inançlarınız?

Evet. Yazmayı güdüleyen şeylerden biri insanları şaşırtmaktır. En azından bu bende böyledir. Dolayısıyla yazacağım bir kitaptan söz edip de bunu heyecanla anlattığım zaman karşımdaki kişinin verdiği tepkiler beni tatmin ediyor ve artık yazma heyecanım kalmıyor. Psikolojik bir durum.

'HAKİKİ EDEBİYAT HAYATLA İÇ İÇEDİR'

■ Romandaki yazar, iyi edebiyat için "İnsanda deja vu duygusu uyandırır" görüşünü dile getiriyor. Biraz bunun üzerine konuşmak istiyorum.

Öyledir çünkü bir yazar asla tek kişi değildir. Bir roman, bir kitap sadece o yazara ait değildir. Orhan Pamuk'un içinde Tanpınar da vardır, Oğuz Atay da; Atay'ın içinde Tanpınar da vardır, Kafka da; Tanpınar'ın içinde Woolf da vardır Kafka da... Bu liste uzayıp gider. İyi bir edebiyat yapıtı bu yazarları barındırma kapasitesiyle ölçülebilir pekâlâ. Bu yüzden iyi edebiyatla çok daha derinden dil kuramaz, tüm özgünlüğüne karşın bize çok tanıklık gelir.

■ Romanda Ahmet Hamdi Tanpınar ve "Saatleri Ayarlama Enstitüsü"nü ağırılığı kendini çok fazla hissettiriyor. Üstelik roman kahramanı üzerinden Tanpınar'ın Rumelihisarındaki kabrinin bakımsızlığına bir isyan var.

Yazarlar, mezarları, yaşadıkları yerler, hatta eserlerindeki mekânlar üzerine çalışılacak kültürel varlıklardır. Bu saygı meselesinin ötesinde yaşamsal bir meseledir. Kültürel varlıklara sahip çıkmak, onları yaşayan unsurlara dönüştürür. Bizi geçmişle, yaşanan coğrafyayla, tarihle buluşturur. Ancak o zaman insanlar birbirleriyle hakiki bağlar kurabilirler. Birbirlerini o zaman anlayabilirler. Örneğin Aşiyân Mezarlığı'nda Tanpınar'la Yahya Kemal yan yana yatıyorlar. Orhan Veli de orada. Az ileride Tevfik Fikret'in köşkü. Bu yazarlar, şairler sanırım bugünü kuran figürler dersek çok yanlış bir şey söylemiş olmayız. Aşiyân'ın bu ruhu yansıtacak etkinliklerle anıldığını hiç duymadım. Parktaki Orhan Veli heykeli dışında bir işaret yok.

■ Romanda onlarca yazar, roman ve şiirin adı geçiyor. Bir saygı duruşu diye mi okumal?

Romandaki kahramanımız bir yazar, dolayısıyla onun zihninin içi yazarlarla, eserlerle dolu. Ama sadece edebiyatçılardan söz etmedim. Müzikten de filmlerden de hatta markalardan da söz ettim. İçinde yaşadığımız dönemin ruhunu vereceğine inandığım her tür imgeye yer açmaktan çekinmedim. Hakiki bir edebiyatın hayatla iç içe olduğuna inanıyorum.

Fotoğraf:
Serkan
AKKOÇ

EDEBİYAT
söyleşileri